

Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin 2013-cü il üzrə fəaliyyəti haqqında

H E S A B A T

Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar olduğu beynəlxalq konvensiyaları, Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunlarını və dövlət proqramlarını rəhbər tutaraq müvafiq sahələr üzrə vəzifələrin icrasını təmin etmişdir.

Əsasnamədə müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətləri üzrə Komitə 2013-cü il üçün İş Planına uyğun olaraq fəaliyyətini təmin etmişdir.

Komitə öz fəaliyyətini bütün dövlət orqanları ilə səmərəli əməkdaşlıq şəraitində həyata keçirmişdir. Komitə tərəfindən Heydər Əliyev Fondu, beynəlxalq və qeyri hökumət təşkilatları ilə birlikdə bir sıra layihələr icra olunmuşdur. Eyni zamanda, Komitənin ölkəmizin rayonlarında təşkil etdiyi tədbirlərdə yerli icra, hüquq-mühafizə və məhkəmə orqanlarının, habelə yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri də yaxından iştirak etmişdirlər.

Fəaliyyət dövrü ərzində Komitə kütləvi informasiya vasitələri ilə səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri yaratmışdır.

Dövlət **ailə siyasətinin** həyata keçirilməsi istiqamətində 2013-cü ildə bir sıra tədbirlər yerinə yetirilmişdir.

“Sağlam ailə sağlam gələcəyin təminatıdır” adlı layihənin davamı olaraq Müdafiə Nazirliyi ilə birgə Milli ordunun əsgər və zabidləri üçün ekspertlərin iştirakı ilə gənc nəsil arasında ailə dəyərlərinin qorunub saxlanması, uşaq və yeniyetmələrin milli-mənəvi ruhda tərbiyə edilməsi, onlara sağlam həyat tərzinin aşılmasına istiqamətləndirilmişdir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası ilə birgə “Müasir ailənin cəmiyyətin inkişafında yeri və rolu” adlı regional layihə keçirilmişdir.

Layihə çərçivəsində Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının 26 sahə üzrə üzv təşkilatının nümayəndələrinin və ekspertlərin iştirakı təmin olunmuşdur.

Komitə tərəfindən artıq 5-ci ildir ki, Heydər Əliyev Fondu və BMT-nin Əhali Fondu ilə birgə “XXI əsrdə Qadınlara Qarşı zorakılıq əleyhinə” layihəsi çərçivəsində “Azərbaycan ailəsi” filmlər festivalı həyata keçirilir. Filmlər festivalının əsas məqsədi kinematografiyanın və incəsənətin digər növləri vasitəsilə Azərbaycan gənclərinin milli-mənəvi ruhda

təbiiyləndirilməsi, ailə dəyərlərinin qorunub-saxlanması və cəmiyyətdə mövcud olan problemlərin bu vasitələrin köməyi ilə işıqlandırılmasıdır.

Bu il keçirilmiş “Azərbaycan ailəsi” filmlər festivalı Azərbaycan Xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuşdur.

Festivala 5 il ərzində 140 film təqdim olunmuşdur.

Komitə tərəfindən artıq 6 ildir ki, “Beynəlxalq Ailə Günü” (BMT-nin Baş Assambleyasının 20 sentyabr 1993-cü il qətnaməsinə müvafiq olaraq) münasibəti ilə may ayının 15-də “Ailə Bayramı” qeyd edilir. Hər il olduğu kimi bu il də “Beynəlxalq Ailə Günü” çərçivəsində may ayının 1-dən 15-dək silsilə tədbirlər və yekun olaraq 15 may 2013-cü il tarixində Şəki şəhərində Azərbaycan Xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş “Ailə Bayramı” keçirilmişdir.

Bayram şənliyində Komitə tərəfindən 4 ay davam etdirilən “Nümunəvi çoxuşaqlı valideyn müsabiqəsinə” də yekun vurulmuşdur.

Tədbirdə istedadlı azərbaycanlı ailələr ilə bərabər Azərbaycan Respublikasında yaşayan müxtəlif millətlərin nümayəndələri: Tatar, Gürcü, Ləzgi, Avar və digər ailələr də öz bacarıqlarını nümayiş etdirmişdirlər.

Nəsillər-arası qarşılıqlı hörmətin qorunub saxlanması, yaşlı nəslin təcrübəsindən faydalanmaq məqsədilə ailə “Yaşlı nəslin təcrübəsindən faydalanaq” adı altında ağbirçəklər şurasının üzvlərinin iştirakı ilə “Gənc ana” kurslarının açılması istiqamətində tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 29 may tarixli 2918 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmış “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası üzrə Milli Fəaliyyət Qrupuna bu sahədə dövlət orqanlarının, təşkilatlarının və müəssisələrinin fəaliyyətini təşkil etmək və əlaqələndirmək tapşırılmışdır. Həmin sənəddə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən aidiyyəti qurumlarla birlikdə bir sıra mühüm sənədlərin hazırlanması nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, “Azərbaycan Ailəsi Strategiyası ” layihəsinin ilkin variantı hazırlanmışdır. ,

16 dekabr 2013 –cü il tarixində işçi qrup səviyyəsində layihənin ilk müzakirəsi müvafiq Dövlət və QHT nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilmişdir.

Qadın problemləri və gender məsələləri ilə bağlı 2013-cü ildə bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir:

Azərbaycan Qadınlarının IV Qurultayı 14 iyun 2013 –cü il tarixdə Heydər Əliyev Sarayında keçirilmişdir.

Beş il ərzində görülən işlər, qazanılan uğurlar və qarşıya çıxan problemlər müzakirə olunmuşdur. Qadınların ali məclisində ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevə, BMT və digər beynəlxalq təşkilatlara Qurultay nümayəndələrinin Müraciəti, habelə Qurultayın Qətnaməsi müzakirə edilərək qəbul edilmişdir. Qətnamədə qadınların məşğulluğunun artırılması, kəndli qadınların sosial statusunun yüksəldilməsi, ana və uşaqların sosial müdafiəsi və s. xidmətlərin inkişafı dəstəklənmişdir.

Hər il olduğu kimi bu il də 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar Gününə həsr edilmiş tədbir keçirilmişdir.

Tədbir zamanı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə yüksək təltiflərə və fəxri adlara layiq görülmüş qadınlara medallar təqdim edilmiş, ötən il ərzində fəaliyyətləri ilə fərqlənən qadınlar mükafatlandırılmışdır.

Tədbir başlamazdan öncə əlil qadınların əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış keçirilmişdir. Əlillərə köməklik məqsədilə sərgidə nümayiş olunan əl işlərinin satışı təşkil olunmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş “Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycanlıyam ” müsabiqəsi həyata keçirilmişdir müsabiqənin yekunlarına və “Müstəqil Azərbaycan 20 il: Dövlət, Ailə, Qadın ə Uşaq siyasəti” adlı kitabın təqdimatına həsr edilmiş tədbir 6 may 2013-cü il tarixdə Dövlət İdarəçilik Akademiyası ilə birgə keçirilmişdir.

Komitə və Milli Elmlər Akademiyası birgə 27 sentyabr 2013-cü il tarixdə “Qadın və İnkişaf” mövzusunda konfrans keçirmişdir.

“ Həssas Ailələrin, Qadınların və Uşaqların hüquqlarının müdafiə və təşviqedilməsində Komitənin imkanlarının gücləndirilməsi” adlı Twining layihəsinin yekun konfransı keçirilmişdir.

Konfransda dövlət qurumlarının gender məsələləri üzrə məsul şəxsləri, qeyri hökumət təşkilatları, beynəlxalq təşkilatlar iştirak etmişdir.

Komitə, BMT-nin Əhali Fondu(UNFPA), BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı(UNHCR), BMT-nin İnkişaf Fondu(UNDP), Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı və Rasional İnkişaf Uğrunda Qadınlar Cəmiyyəti ilə birgə 2008-ci ildən başlayaraq Azərbaycanda qaçqın və məcburi köçkün icmalarında gender əsaslı zorakılığın azaldılması məqsədilə beş illik layihə həyata keçirmişdir. Layihədə 14 ərazi əhatə olunmuşdur. Layihə çərçivəsində 2013-cü ildə “Erkən nikahlara Yox” şüarı altında Erkən nikahlar: 50 suala 50 cavab adlı buklet hazırlanmışdır.

Layihənin yekunu olaraq 25 noyabr 2013-cü il tarixində 16 günlük Fəallıq Kampaniyası çərçivəsində “Qadınlara qarşı zorakılığa YOX deyək” layihəsinin yekunlarına həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir.

Komitə, BMT-nin Əhali Fondu (UNFPA) ilə birgə 27 noyabr 2013–cü il tarixində “Doğulan uşaqların cinsə görə nisbətinin pozulmasının səbəbləri: Mövcud vəziyyətin təhlili və problemin həlli yolları” mövzusunda həsr olunmuş tədbir keçirmişdir.

2011-ci ilin sonunda Gender Bərabərliyi və Qadın Təşəbbüsləri İB, Avropa Komissiyası, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və ACİ-YF İnsan Hüquqları və İdarəçilik Proqramı (Macarıstan) tərəfindən həyata keçirilən 2 illik “Məişət zorakılığı barəsində məlumatlandırma kampaniyası” layihəsi həyata keçirilməyə başlamışdır. Layihə çərçivəsində regionlarda gender məsələləri sahəsində fəaliyyət göstərən QHT şəbəkəsi üzvlərindən ibarət Gender və İnkişaf mərkəzləri yaradılmışdır. Həmçinin qaynar xətt fəaliyyətə başlamışdır.

İcrasına 2012-ci ildən başlanmış, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAİD) tərəfindən maliyyələşdirilən və Counterpart International təşkilatı tərəfindən icra olunan Qadın İştirakçılığı Proqramı hal hazırda davam etdirilir.

2012-ci ilin ikinci yarısından etibarən Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti ilə birgə Azərbaycan qadın bələdiyyə üzvləri üçün “DAYAQ” Mentorluq Proqramı həyata keçirilir.

Layihə çərçivəsində 26 noyabr 2013-cü il tarixdə Azərbaycanda yerli idarəetmədə qadın liderliyinin gücləndirilməsi” mövzusunda Konfrans keçirilmişdir.

Komitə və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı arasında imzalanan, iki illik “Kənd və rayon yerlərində yaşayan qadınların iqtisadi və sosial həyatda iştirakının təşviqatı” texniki yardım layihəsi həyata keçirir.

Dövlət uşaq siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 8 may tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dövlət nəzarəti Qaydası”na əsasən 2013-cü ildə təsdiq edilmiş siyahı üzrə 8 müəssisədə monitorinqlər keçirilmişdir.

Komitə tərəfindən ölkə üzrə uşaqların təhsildən yayınması və əmək fəaliyyətinə cəlb olunması hallarının monitorinqini həyata keçirən nəzarət qrupu yaradılmışdır. Monitorinqin nəticələri ilə bağlı hesabat Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini, Yetkinlik Yaşına Çatmayanların İşləri və Hüquqlarının Müdafiəsi üzrə Komissiyanın sədrinə təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dövlət nəzarəti Qaydası”a əsasən uşaq hüquqlarının təmin edilməsi vəziyyətinə dair illik hesabatın hazırlanması ilə bağlı Komitə tərəfindən hesabatın hazırlanmasında iştirak edən yerli İcra Hakimiyyətlərinin Yetkinlik yaşına çatmayanların

işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə Komissiyaların və Qəyyumluq və Himayə orqanlarının məsul şəxsləri üçün regional təlimlər keçirmişdir.

2013-cü ilin sentyabrın 30-da Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirliyi və Komitə tərəfindən dövlət qurumları arasında «Uşaq əməyinin istismarının qarşısının alınması sahəsində Birgə Tədbirlər Planı» (2013-2015-ci illər) imzalanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 iyun 2011-ci il tarixli, 1578 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “2008 - 2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının müvafiq bəndinə əsasən “Erkən uşaqılıq dövründə uşağın kompleks müdafiəsi üzrə Fəaliyyət Planı (2014-2019-cu illər)” nın layihəsi hazırlanmışdır.

25 yanvar 2013-cü il tarixində Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyində liseyin kursantlarının iştirakı ilə sağlam həyat tərzinin təbliği istiqamətində “Sağlam həyat – sağlam gələcəkdir” adlı tədbir keçirilmişdir, maarifləndirici filmlər Liseyə göndərilmişdir.

7 May 2013-cü il tarixində Səbail rayonu 6 nömrəli məktəbdə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə fəaliyyət göstərən “Azərbaycanın Gələcəyi” Uşaq və Gənclər Təşkilatının üzvləri olan uşaqlar üçün “Uşaqlarda liderlik keyfiyyətlərinin inkişafı” mövzusunda ilk təlim keçirilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (De-institusionalizasiya) və alternativ qayğı Dövlət Proqramı” çərçivəsində Komitə tərəfindən 2 saylı Suraxanı rayonunda yerləşən Uşaq evində və Quba rayon xüsusi İnternat məktəbində həmin müəssisələrdə olan uşaqların valideynlərlə birgə görüşünü nəzərdə tutan maarifləndirmə tədbiri keçirilmişdir.

18 dekabr 2013-cü il tarixində Komitə Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Səbail Rayon Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsində keçirilmiş “Valideyn qayğısı - uşaqların təhlükəsizliyi” mövzusunda dəyirmi masa keçirilmişdir.

“1 İYUN - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü”nü münasibətilə tədbirlər planı hazırlanmışdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planı may ayının 23-dən iyun ayının 1-nədək silsilə tədbirlərin və yekun tədbirin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

1 iyun 2013-cü il tarixində Komitə tərəfindən silsilə tədbirlərin yekunu olaraq 1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə “İstedadlı uşaqlar festivalı - 2013” keçirilmişdir.

Komitənin nəzdində fəaliyyət göstərən **regional mərkəzlərin** nümunəvi əsasnaməsinə dəyişikliklər edilmiş, uşaq inkişafı üzrə aşkarlama testi və təlim kitabı Azərbaycan dilinə tərcümə edilərək çap edilmişdir. Mərkəzlərin işinin operativ və keyfiyyətliliyini təmin etmək üçün mərkəzləşmə baza hesabat və informasiya sistemi yaradılmışdır.

İl ərzində mərkəzlərdə mərhələli olaraq (3 mərhələ) uşaq inkişafı və psixoloqlar üçün bacarıqların artırılması təlimləri keçirilmişdir.

Komitə əməkdaşları tərəfindən Məişət zorakılığı ilə bağlı təlim proqramı hazırlanmış və regionlarda yerli əlaqədar qurumların iştirakları ilə dəyirmi masalar keçirilmişdir.

2013- cü ilin yanvar ayından başlayaraq Azərbaycan Respublikası Prezidenti Yanında Sosial İnnovasiyalar və Vətəndaşlara Xidmət üzrə Dövlət Agentliyinin Dövlət Komitəsinə müraciətinə əsasən Agentliyin 1 sayılı ASAN Xidmət mərkəzində yaradılan Uşaq guşəsinə Şüvəlan mərkəzindən ştatdan kənar işçilər cəlb edilmiş və guşə ləvazimatlarla təmin edilmişdir. İl ərzində mərkəz işçiləri tərəfindən (3 işçi) 3089 uşaq qəbul edilmişdir. 20 noyabr beynəlxalq uşaq günü münasibətilə 1 sayılı ASAN xidmət mərkəzində maarifləndirmə tədbiri keçirilmiş, müxtəlif materiallar paylanmış, gün ərzində guşədə müxtəlif mövzularda sosial çarxlar nümayiş etdirilmişdir.

Şöbə əməkdaşları “Acıq Qapı” məsləhət günlərində 28 nəfər sağlamlıq imkanları məhdud uşağın ailələri ilə görüş keçirilərək uşağın vəziyyəti ilə bağlı məsləhətlər vermişdir. İl ərzində 14 nəfərə mütəmadi olaraq psixoloji konsultasiya keçirilmişdir. Erkən niğahlarla bağlı UADM-lər vasitəsilə həyata keçirilən “Ailə başçısına məktub” aksiyası yekunlaşdırılmışdır. UADM-lərin yerləşdiyi rayonlarda ümumilikdə 288 kənd icra nümayəndəliyinə 12139 məktub paylanmış, 40-dan artıq orta məktəbdə maarifləndirici söhbətlər aparılmış, rayon ərazisində təbliğat məqsədi daşıyan posterlər vurulmuşdur. 18-iyun İnsan Hüquqları Günü ilə bağlı keçirilən “İnsan hüquqları aylığı çərçivəsində 11 Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzlərinin fəaliyyəti nəticəsində müxtəlif formatlarda keçirilmiş tədbirlərdə ümumilikdə 2413 nəfər iştirak etmişdir. İl ərzində mərkəzlərə edilmiş müraciətlərin ümumi sayı 2222 nəfər olmuşdur. Mərkəzlərin xidmətlərindən bəhrələnməklə bağlı müraciət edənlərin sayı 910 nəfər olmuş və bütün hallar müsbət həll olunmuşdur. İl ərzində mərkəz əməkdaşları tərəfindən 570 ailəyə ilkin və monitoring səfərləri edilmişdir. Mərkəzlərdə İl ərzində açılmış fərdi halların sayı – 232 olmuşdur. Uğurlu sonluqla bağlanan fərdi halların sayı 182 dir.

Uşaq inkişafı istiqamətində keçirilən qrup və fərdi məşğələlərdən bəhrələnenlərin ümumi sayı 779 nəfər, psixoloji konsultasiyalardan bəhrələnenlərin sayı 299 nəfərdir. Mərkəzlərdə fəaliyyət göstərən dil, incəsənət, əl işləri, kompyuter, dərnekələrindən bəhrələnenlərin sayı 1024 nəfər olmuşdur.

Bu dövr ərzində Şüvəlan UADM də “Ana-uşaq” və Ağdam UADM də “Gənc ana” kursları fəaliyyətə başlamışdır. İsmayilli UADM-in təşəbbüsü ilə İsmayilli rayonunda Bakı Tikiş fabrikinin filialı aşılımış və mərkəzlərə işlə bağlı müraciət edən 45 nəfər qadın işlə təmin edilmişdir. Mərkəzlər tərəfindən “Reproduktiv sağlamlıq”, “İnsan haqları”, “Sağlam həyat təzi” “Zərəli verdişlər- Narkotik maddələr”, “Şəxsi gigiyena”, “Fərdi bacarıqların inkişafı”, “Validəynlik bacarıqlarının inkişafı”, “İnsan alverinə qarşı mübarizə”, “Erkən nigahlar”, “İnternetin uşaqlara mənfi təsiri” və s. mövzularında 125 təlim təşkil edilmişdir. Saatlı mərkəzində yenidənqurmavə əsaslı təmir həyata keçirilmiş və mərkəz əhalinin istifadəsinə verilmişdir.

İl ərzində Mərkəz fəaliyyətlərindən bəhrələnenlərin ümumi sayı – 6900 nəfər olmuşdur.

İnformasiya və analitik araşdırmalar istiqamətində aparılan tədqiqatlara əsasən 20 il ərzində Azərbaycanda demoqrafik proseslər, mühüm problemlər və müsbət dəyişiklər müəyyən edilmişdir.

Komitə tərəfindən Çox uşaqly ailələrlə bağlı təhlil, Erkən nikahlar (təhlil), Abort-müasir cəmiyyətin aktual problemi kimi təhlilləri aparılmışdır.

“Dünyada və Azərbaycanda erkən nikahlar”, “Müasir dövrün aktual problemi: intihar” və “1993-2013- cü illər üçün Statistik təhlil” mövzularında daha üç təhlil hazırlanmışdır. Veb saytda, “Facebook” səhifəsində Komitənin fəaliyyəti ilə bağlı məlumatlar yerləşdirilmiş və keçən müddət ərzində təkmilləşdirilmişdir.

2013-cü ilin sentyabr-noyabr aylarında Komitənin təşəbbüsü ilə Avropa İttifaqının “Twinning” layihəsinin dəstəyi nəticəsində ACT təşkilatı tərəfindən “Məişət zorakılığının, onun şahidi olmuş uşaqların sağlamlıqlarına və sosial həyatlarına göstərdiyi təsirlərin tədqiqi” mövzusunda sorğu keçirilmişdir. Sorğuda uşaqlar, valideynlər və müəllimlər iştirak etmişdilər.

“1993-2013-cü illər üçün Statistik təhlil” hazırlanmışdır. Təhlil əsasında demoqrafiya, nikah və boşanma, erkən nikah, ana və uşaqların sağlamlığının mühafizəsi, ailədaxili münasibətlərin pozulması, intihar hallarının artması, qadın iştirakçılığının artırılması sahəsində problemlər müəyyən edilmişdir.

Ailə institutunun möhkəmləndirilməsi istiqamətində sistemli şəkildə işlərin aparılması və hökumətə təkliflərin verilməsi üçün elmi əsaslara və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan “Azərbaycan Ailəsi strategiyası” hazırlanmış, BMT-nin Əhali Fonduna göndərilmişdir. Həmçinin dekabrın 16-da “Azərbaycan Ailəsi Strategiyası”nın işçi səviyyədə ilkin müzakirəsi keçirilmişdir.

“2013-2015-ci illərdə dövlər orqanlarında elektron xidmətlərin genişləndirilməsi və “elektron hökumət” in inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın layihəsindən irəli gələrək Məişət

zoralığı ilə bağlı məlumat bankının təşkilinin, Övladlığa götürülməsi elektron xidmətinin, Uşaq məlumat bankının, Elektron hökumət portalının forması və onların texniki təchizat, maliyyə vəsaitləri hazırlanmış, Maliyyə və Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliklərinə göndərilmişdir. Həmin nazirliklər tərəfindən məktublar müsbət rəy almışdır. Komitənin və 11 regional mərkəzlərdə Elektron Sənəd Dövriyyəsi sisteminin tətbiq olunması üzrə kommersiya təklifi və texniki-təminat üzrə sənəd hazırlanmışdır. “ Ölkələrarası övladlığa götürmə üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu” - Elektron xidməti “php mysql” təminatı əsasında hazırlanaraq, Elektron hökumət Portalına inteqrasiya olunmuşdur.

Komitə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 sentyabr 2012- ci il tarixli, 2421 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Açıq Hökumətin təşviqinə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı” və “Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın icra edilməsinə dair “Şəffaflığın və informasiya azadlığının təmin edilməsi” mövzusunda təlim keçirmişdir. Təlimdə ASAN xidmətin, Ombudsman Aparatının, Daxili İşlər Nazirliyinin, İcra Hakimiyyətlərinin, QHT-lərin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Komitə **beynəlxalq əlaqələrin** genişləndirilməsi istiqamətində 2013-cü il ərzində ölkə daxilində fəaliyyəti ilə yanaşı bir sıra ölkələrin aidiyyəti dövlət orqanları ilə sıx əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması, eləcə də beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrin inkişaf etdirilməsini prioritet istiqamət kimi seçmişdir. Komitə ikitərəfli münasibətlərin əməkdaşlıq memorandumları çərçivəsində davam etdirilməsi üçün cari il ərzində Küveyt Dövləti, Kuba Respublikası, Mərakeş Krallığı, Belarus Respublikası, İtaliya Respublikası, Malayziya, Meksika, Indoneziya, Sloveniya Respublikası və Polşa Respublikasının ailə, qadın və uşaq məsələləri üzrə məsul olan qurumları ilə zəruri tədbirlər görmüşdür. Eyni zamanda Avropa Şurasının Qadınlarla Kişilər arasında Bərabərlik üzrə Komitəsi, BMT-nin Uşaq Fondu, BMT-nin Əhali Fondu, BMT-nin Avropa üzrə iqtisadi Komissiyası, Avropa Birliyinin Uzunmüddətli İnkişaf Proqramı, UNIFEM, ATƏT-in Bakı Ofisi, Avropa Şurasının İnformasiya Ofisi və s. təşkilatlarla əməkdaşlıq etmişdir.

Xarici səfərlər

17-19 aprel 2013-cü il tarixlərində Komitənin sədri Hicran Hüseynova Fransaya rəsmi səfər etmişdir. Komitə sədri Fransa Sosial Məsələlər Nazirliyinin Baş Katibliyinin Gender üzrə məsul şəxsi xanım Aqnes Leklerqlə, Fransa Parlamentinin Nümayəndələr Palatasında Qadın Hüquqları üzrə Nümayəndəliyin üzvləri ilə, Fransa Milli Assambleyasının üzvü, Qadınlara qarşı Ayri-seçkiliyin Ləğv Edilməsi üzrə Komitənin (CEDAW) sədri Nikole Amelinlə, Paris şəhər merinin müavini Olqa Trastianski ilə, GİP-internasionalın direktoru Marie Agam-Ferrier, Sosial Birlik üzrə Baş Direktor Sabina Fourkadla və Fransanın Qadın Hüquqları üzrə naziri xanım Nadjat Vallo-Belkasem ilə görüşmüşdür. Səfərin əsas məqsədi

kimi görüşlərdə hər iki ölkədə mövcud olan qadın problemləri, gender bərabərliyi, qadınlara qarşı məişət zorakılığı üzrə məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılmış, eyni zamanda Azərbaycan Respublikasında keçirilən Avropa İttifaqının Tvinning layihəsinin nəticələri və ikitərəfli əməkdaşlıq memorandumu haqqında müzakirələr aparılmışdır.

27-29 aprel 2013-cü il tarixlərdə Komitənin sədri Hicran Hüseynova Monqolustan Respublikasında keçirilən Demokratiya Birliyi naminə 7-ci Nazirlər Konfransında iştirak etmişdir. Konfransın keçirilməsində əsas məqsəd demokratiyanın inkişafı, vətəndaş cəmiyyətinin fəaliyyətinin artırılmasının, ölkələrdə qadınların demokratik dövlət quruculuğuna verdiyi töhvələrin təhlilini aparmaq və gələcək perspektivləri müzakirə etmək olmuşdur.

19-21 sentyabr 2013-cü il tarixlərində Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti yanında Qadın və Ailə-demografiya üzrə Milli Komissiyası tərəfindən "Minilliyin inkişafında Mərkəzi Asiya və Qafqazda erkən nikah" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda Komitənin sədri Hicran Hüseynova iştirak etmişdir.

Komitənin sədri Hicran Hüseynovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti 4-5 dekabr 2013-cü il tarixlərində Küveytdə BMT-nin Qərbi Asiya üzrə İqtisadi və Sosial Komissiyasının (ESCWA) 6-cı toplantısında iştirak etmişdir. Toplantının məqsədi Komissiyaya üzv ölkələrdə qadınlara yaradılmış iqtisadi və sosial şərait ilə tanış olmaq, baş vermiş dəyişikliklər, qadınların siyasi, qanunverici və icraedici hakimiyyətdə təmsilçilik problemləri və digər məsələlərin müzakirəsi olmuşdur.

Komitə sədrinin il ərzində rəsmi görüşləri

- 28 yanvar 2013-cü il tarixində İsrail Dövlətinin Azərbaycan Respublikasındakı Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri cənab Rafael Harpaz ilə görüş;
- 28 fevral 2013-cü il tarixində BMT-nin İnkişaf proqramının Rezident Nümayəndəliyi/BMT-nin Rezident Əlaqələndiricisi cənab Antonius Bruk və BMTIP Rezident Nümayəndənin müavini, Xanım Nato Alhazişvili ilə görüş;
- 15 mart 2013-cü iltarixində Pakistan Milli Assambleyasının nümayəndə heyəti-Pakistan Milli Assambleyasının deputatı, Milli Assambleyada Pakistan-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvü, İnsan Hüquqları Nazirliyinin Federal Parlament Katibi, Parlamentdə uşaq hüquqları üzrə Parlament forumunun sədri xanım Rubina Saadat Qaimxani ilə görüş;
- 4 aprel 2013-cü il tarixində Kanada-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun nümayəndə heyəti - Kanada Parlamentinin İcmalar Palatasının sədr müavini, Kanada-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri cənab Barri Devolin, İcmalar Palatasının Səhiyyə üzrə daimi komitəsinin üzvü cənab Vladislav Lizon, Senator,

Kanada-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvü xanım Yona Martin, Senator, Kanada-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvü - xanım Salma Atullahcan ilə görüş;

- 8 aprel 2013-cü il tarixində Türkiyə Respublikasının nümayəndə heyəti - Türkiyə Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı Səfirliyinin müşaviri xanım Esin Yücekayalı və A.Ü. sabiq rektoru Prof. Dr. Günal Akbayın həyat yoldaşı, Qadın və Gənclik Platforması Dərnəyinin sədri, WPSA eski dünya sədri, Ankarada müxtəlif dərnəklərin sədri və üzvü Prof. Dr. Rüveydə Akbay ilə görüş;
- 23 aprel 2013-cü il tarixində Türkiyə Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfirinin həyat yoldaşı xanım Liza – Mari Coşqun və Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycan Respublikasındakı səfirinin həyat yoldaşı xanım Faith Morningstar ilə görüş;
- 24 aprel 2013-cü il tarixində Küveyt dövlətinin nümayəndə heyəti- Küveyt Dövlətinin Əmək və Sosial məsələlər Naziri xanım Zikra Əl-Rəşidi ilə görüş;
- 29 may 2013-cü il tarixində İSESKO-nun baş direktoru cənab Əbdüləziz Osman Al-Tüveyci ilə görüş;
- 31 may 2013-cü il tarixində NATO-nun Baş Katibinin Qadın, Sülh və Təhlükəsizlik üzrə xüsusi nümayəndəsi xanım Mari Skarilə görüş.
- 2 iyul 2013-cü il tarixində UNİCEF-in Qərargahından Proqram Bölümünün Rəhbər müavini cənab Mark Herevard ilə görüş
- 25 noyabr 2013-cü il tarixində BMT-nin Əhali Fondunun Türkiyə, Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstan üzrə ölkə direktoru Zahidul Haq ilə görüş
- 11 dekabr 2013-cü il tarixində ATƏT-in Bakı Ofisinin rəhbərinin müavini Nikolas Detclə görüş keçirilmişdir.

30 sentyabr 2013-cü il tarixində Komitə Fransa Respublikasının Sosial Birlik üzrə Baş direktorluğu ilə birgə həyata keçirdiyi " Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin həssas ailələr, qadınlar və uşaqların hüquqlarının artırılması " adlı Tvinninq Layihəsinin yekun konfransı keçirilmişdir.

İslam Təhsil, Elm, Mədəniyyət Təşkilatının (İSESCO) üzv ölkələrinin Uşaq Məsələləri üzrə Məsul Nazirlərin IV Konfransı 8-12 noyabr 2013-cü il tarixlərində Bakı şəhərində keçirilmişdir. Konfransın əsas mövzusu İslam dünyasında Uşaqlar və Urbanizasiya Problemləri olmuşdur. 8-9 noyabr yüksək səviyyəli ekspertlərin görüşü, 11-12 noyabr tarixlərində isə nazirlərin konfransı keçirilmişdir .

19-22 noyabr tarixlərində Bərdə rayonunda 50 qadının iştirakı ilə Komitə, YUNESCO-nun İştirak Proqramı çərçivəsində çərçivəsində “Məcburi köçkün qadınlar üçün məlumatlılığın artırılması məşğələləri, bərabərlik və qadın hüquqları” adlı layihə keçirilmişdir.

19-22 dekabr 2013-cü il tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və Belarus Respublikasının Əmək və Sosial Müdafiə Nazirliyi arasında qarşılıqlı anlaşma haqqında Saziş çərçivəsində Belarus Respublikasından qadınlardan ibarət nümayəndə heyəti Azərbaycan Respublikasına səfər etmişdir.

Səfər çərçivəsində ikitərəfli görüşlər və dəyirmi masa keçirilmişdir.

Normativ hüquqi akt layihələri

Təsdiq olunmuş layihələr:

1. 17/17/4386-11 sayılı, 2 noyabr 2012-ci il tarixli dərkənara cavab olaraq, “Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı arasında “Kənd və rayon yerlərində yaşayan qadınların iqtisadi və sosial həyatda iştirakının təşviqatı: texniki yardım” Layihə sənədini Azərbaycan Hökuməti adından imzalamaq səlahiyyətinin verilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncam layihəsi hazırlanmışdır. Layihə AR Nazirlər Kabinetinin 127s sayılı, 29 may 2013- cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.
2. Mərkəzlərlə bağlı Komitənin fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsini təmin etmək üçün hazırlanmış Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 19 may 2010-cu il tarixli 92 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qrupların Siyahısı”na əlavələr edilməsi haqqında Qərar layihəsi işlənilib hazırlanmışdır. Qərar AR Nazirlər Kabinetinin 62 sayılı, 8 aprel 2013- cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.
3. Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən konkret sahələr üzrə elektron xidmətlər göstərilməsi Qaydalarının və "Elektron xidmət növlərinin Siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 24 noyabr tarixli 191 nömrəli qərarına əsasən Komitə tərəfindən “Ölkədaxili övladlığa götürmə ilə bağlı məlumatların verilməsi” və “Ölkəlararası övladlığa götürmə üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu” *üzrə İnzibati Reqlamentlər hazırlanmış və Kollegiyanın Qərarı ilə təsdiq edilərək* Normativ Hüquqi Aktlar haqqında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun 78.2-ci maddəsinə əsasən hüquqi aktların dövlət reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə nazirliyinə göndərilmiş və 27 aprel 2013-cü il tarixdə reyestrə daxil edilmişdir.

4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 9 avqust tarixli, 444 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi haqqında Əsasnaməyə dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı” layihəsi “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununa uyğun olaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Layihə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 oktyabr 2013-cü il tarixli 9 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.

Təsdiq edilməmiş layihələr:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 6 fevral tarixli 133 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasının İnsan alverinə qarşı mübarizə üzrə Milli Fəaliyyət Planı (2009-2013-cü illər)»nın «İnsan alverinə qarşı mübarizə üzrə Milli Fəaliyyət Planının həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı (2009-2013-cü illər)»nın 8-ci bəndin “ç” yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə hazırlanmış “İnsan alverinin qurbanı olmuş uşaqların sosial reabilitasiyası və cəmiyyətə reintegrasiyası üzrə hazırlanmış Proqram” layihəsinin yekun mətni 07.10.2013-cü ildə təsdiq edilməsi üçün Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir.
2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 iyun 2007-ci il tarixli, 586 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət əmlakının qorunub saxlanması və səmərəli istifadə edilməsinin təkmilləşdirilməsi üzrə Dövlət Proqramı”nın 6.5-ci bəndinə əsasən Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzlərinin yerləşdiyi binaların Komitənin balansına verilməsi haqqında sərəncam layihəsi hazırlanmışdır. Aidiyyəti qurumlar ilə razılaşdırılaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.
3. İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramınının 1.2.10-bəndinin (Validəyn məsuliyyətinin artırılması və valideyn vəzifələrini tənzimləyən normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi) icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər və Cinayət Məcəlləsinə dəyişikliklərin edilməsi haqqında qanun layihəsi razılaşdırılması üçün aidiyyəti qurumlara göndərilmişdir. Layihəyə dair dörd qurumdan müsbət rəy alınaraq qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə yekun razılaşdırılma üçün göndərilmişdir.
4. “Çoxuşaqlı ailələrə Dövlət dəstəyi” haqqında Qanun layihəsi aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılaraq AR Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Məişət zorakılığının qurbanları ilə işləyən mütəxəssislər üçün nəzərdə tutulmuş "Məişət zorakılığı qurbanları ilə necə davranmalı" adlı vəsait Səhiyyə Nazirliyi və Daxili İşlər Nazirliyi ilə razılaşdırılaraq çap olunmuşdur.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən konkret sahələr üzrə elektron xidmətlər göstərilməsi Qaydalarının və "Elektron xidmət növlərinin Siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 24 noyabr tarixli 191 nömrəli qərarına əsasən Komitə tərəfindən "Ölkədaxili övladlığa götürmə ilə bağlı məlumatların verilməsi" və "Ölkələrarası övladlığa götürmə üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu" üzrə *İnzibati Reqlamentlər hazırlanmış və Kollegiyanın Qərarı ilə təsdiq edilərək* Normativ Hüquqi Aktlar haqqında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun 78.2-ci maddəsinə əsasən hüquqi aktların dövlət reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə nazirliyinə göndərilmiş və 27 aprel 2013-cü il tarixdə reyestrə daxil edilmişdir.

11-12 aprel tarixlərində Beynəlxalq Sosial Xidmət təşkilatının təşkilatçılığı və "Əlil uşaqlara ailə tapmaqda kömək etmək"lə bağlı təlim keçirilmişdir. Tədbirdə Fransadan, İngiltərədən dəvət edilmiş ekspertlərin və icra hakimiyyətlərinin qəyyumluq və himayəçilik komissiyalarının nümayəndələri iştirak etmişdirlər.

"Uşaqların övladlığa verilməsi və onların sonrakı həyat şəraitinə və tərbiyəsinə nəzarətin həyata keçirilməsi haqqında Qaydalar" layihəsinə dair müvafiq dövlət qurumlarından rəy və təkliflər Komitəyə göndərilmişdir.

Hal-hazırda Komitədə uşaq övladlığa götürmək istəyən 9 ailə qeydiyyatdadır. 2013-cü il ərzində Komitəyə 7 əcnəbi ailəsi müraciət etmişdir. Əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən il ərzində 8 uşaq övladlığa götürülmüşdür ki, həmin ailələrdən dörd ailəni Rusiya vətəndaşları təşkil edir. (Rusiyada yaşayan Azərbaycanlılar).

Azərbaycan Respublikasından övladlığa uşaq götürmüş əcnəbi şəxslər tərəfindən bu il ərzində övladlığa götürülmüş uşaqların sosial mühitini, təhsilini, davranışlarını əks etdirən 11 hesabat Komitəyə göndərilmişdir.

2013-ci il ərzində Komitəyə vətəndaşlardan 2500 müraciət, o cümlədən 1610 ərizə, 890 şikayət daxil olmuşdur. Müraciətlərdə 773-ü qəbul zamanı təqdim edilmişdir.

Cari il ərzində Komitəyə vətəndaşların müraciətləri ilə bağlı 365 cavab məktubu daxil olmuşdur.

Müraciətlərin hamısı qeydiyyatda alınaraq icraata verilmiş və müvafiq olaraq rəhbərliyin göstərişi ilə baxılmaq üçün yerlərə göndərilmişdir.

Bundan əlavə Komitəyə 1200 xidməti sənəd, 511 xidməti məktublara cavab məktubu daxil olmuşdur. Daxil olan xidməti məktublar rəhbərliyin dərkənarı ilə aidiyyəti şöbələrə icraata verilmişdir. Komitədən digər dövlət qurumlarına 1302 məktub göndərilmişdir.

Cari il ərzində Komitədə 4 kollegiya iclası keçirilmişdir. Kollegiya iclaslarında aşağıda adları çəkilən məsələlər müzakirə olunmuşdur:

- “Azərbaycan Qadınlarının IV Qurultayının keçirilməsi ilə bağlı təşkilatı məsələlərin təmin edilməsi barədə” 15 fevral 2013-cü il tarixli 25 sayılı Əmrin icra vəziyyəti barədə
- ISESKO-nun Uşaq məsələlərinə məsul nazirlərin IV konfransı barədə
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 800 nömrəli, 29 dekabr 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasının icrası haqqında
- “Azərbaycan Qadınlarının IV Qurultayının keçirilməsi ilə bağlı təşkilatı məsələlərin təmin edilməsi barədə” 15 fevral 2013-cü il tarixli 25 sayılı Əmrin icra vəziyyəti barədə
- Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, müasir dövrün görkəmli siyasi xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illiyinə həsr olunmuş tədbirlərin keçirilməsi barədə
- Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr edilmiş Beynəlxalq Ailə günü və “Azərbaycan ailəsi-2013” adlı filmlər festivalının keçirilməsi barədə
- 1 iyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi gününün keçirilməsinə hazırlıq barədə
- Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin andiçmə mərasimində növbəti beş il üçün qarşıya qoyduğu vəzifələr barədə
- 2013-cü il Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin yekunları və qadınların iştirakı barədə
- 1993-2013-cü ilin statistika məlumatının və müvafiq sahələr üzrə problemlərin təhlili
- Ailə, Qadın, Uşaq Problemləri siyasəti istiqamətində 10 ildə əldə olunan nailiyyətlər və 2013-cü ildə görülən işlər, gələcək perspektivlər barədə

2013-cü il ərzində nəşr edilmiş çap materialları:

- “Azərbaycan Qadınlarının III Qurultayının materialları” adlı kitabı
- “Biz narkotiklərə yox deyirik” adlı buklet
- “Erkən nikahlar 50 suala 50 cavab” adlı buklet
- Denver 2 təlim vəsaiti
- Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzlərinin rüblük işləri əks etdirən bülleten 2 nömrə
- “Ailəmizin möhkəmliyini qoruyaq” adlı buklet
- “Sevginizi əsirgəməyin” adlı poster
- “Erkən nikahlara yox deyək” plakat və buklet
- “Sağlam ailə sağlam cəmiyyət” adlı buklet
- “Uşaqlar gələcəyimizdi” adlı buklet

- “Ailə və iş” adlı buklet
- “Ailənin psixoloji iqlimi” adlı buklet
- “Ailə, Qadın və Uşaq” jurnalının 10,11,12-ci sayı
- “Məişət zorakılığı qurbanları ilə necə davranmalı” adlı buklet
- “Reproduktiv sağlamlıq”, adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “Nikahdan əvvəl tibbi müayinə” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “QİÇS sağalmaz xəstəlikdir” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “Uşaq-Valideyn münasibətləri” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “Sağlam həyat tərzini” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “Yaşlılara qayğı və hörmət təlimatları” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “Qan qohumları arasında nikah və onun fəsadları” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “İnsan alveri” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur
- “Biz narkotiklərə yox deyirik” adlı buklet təkrarən çap olunmuşdur